

Viden som basis for fattigdomsbekæmpelse, jobskabelse og bæredygtig vækst

Af Lene Lange, professor og prodekan ved AAU

Resume:

Strategien for dansk udviklingspolitik vil blive implementeret i et globaliseret videns samfund med mange udfordringer. Vækst og beskæftigelse bygger således for en stadig større dels vedkommende på ny viden af relevans for bæredygtig udvikling - nye vidensbaserede løsninger på vigtige problemer. For udviklingslandene er det af afgørende vigtighed, at have adgang til relevant viden: at skabe bæredygtig vækst ved at stimulere til jobskabelse, der bygger på ny viden af relevans for at løse væsentlige problemer. Sådanne tiltag kræver viden af relevans for udvikling. Danske universiteter er gået sammen om at identificere de områder, hvor danske forskere både hævder sig flot internationalt, og hvor deres forskningsfokus, uddannelses-tilgang og kompetenceudvikling er af direkte relevans for udvikling og bæredygtighed. Det er blevet til en beskrivelse af de 7 platforme.

Take home message: Fokus i den danske udviklingsstrategi på vidensopbygning, kompetenceudvikling, innovation og entrepreneurship som centrale strategiske elementer, kan skabe genvej til både vækst og beskæftigelse i udviklingslandene. Tilsvarende kan en sådan tilgang skabe bro mellem Udviklingsstrategiens fokus på Miljø og Klima (kapitel 7) og på Vækst og Beskæftigelse (kapitel 4): Miljø og Klima kan åbne for signifikant jobskabelse inden for især Clean tech og Agrobusiness området, hvis der sættes på både uddannelser, der har inddraget entrepreneurship og innovation som en integreret del.

Danske universiteter og virksomheder har udviklingsrelevant viden. At få DU's 7 platforme i spil ifm udformning af handlingsplaner og implementering af dansk udviklingspolitik giver en genvej til at Danmark og dansk udviklingsbistand kan gøre en forskel for både frihed, jobskabelse, vækst og bæredygtighed.

Baggrund:

I et globaliseret videnssamfund er integration i det globale vidensnetværk en nødvendig forudsætning for både fattigdomsbekæmpelse, udvikling og vækst. Marginalisering og udelukkelse ift udnyttelse af ny viden og nye teknologier er i dag en alvorlig trussel for specielt de fattigste Ulande. Klima- og miljøproblemer har dokumenteret alvoren i dette, både for ulandene og for verden som helhed. Danmark bør arbejde aktivt og proaktivt for at ulandene inddrages i internationale forskningsnetværk, der giver adgang til viden og basis for kapacitetsopbygning i områder landene finder af relevans for deres udvikling. Og ligeledes arbejde for at forbedre rammebetingelserne for via entrepreneurship at bruge ny viden (forståelse og teknologi) til at skabe lokale bæredygtige løsninger, nye jobs og lokal og regional vækst.

Danmark kan kun bidrage med dette såfremt forskningssamarbejder, teknologiudvikling og kapacitetsopbygning indgår som en integreret del af den danske udviklingspolitik og udenrigspolitik. Og

at et sådant fokus på viden som basis for bæredygtighed og fattigdomsbekæmpelse gør at videnskomponenter bruges aktivt til at skabe værdi for de øvrige komponenter i samarbejdet med partnerlandene i syd. Udviklingsforskning som ikke bidrager målrettet via relevans og potentiel impact, men stiler mod ny grundvidenskabelig erkendelse kan ligeledes være overordentlig værdifuldt for Ulandene på længere sigt. Men bør blive finansieret via de generelle statslige forskningsråd på linje med andre forskningsområder af relevans for de danske fagministerier. Udviklingsministeriet og Udenrigsministeriet bør på linje med andre fagministerier kunne være legitime "kunder" hos Videnskabsministeriet.

Når Danmark indgår i videnssamarbejder og kapacitetsopbygning i udviklingsrelevante emner giver det optimerede muligheder for at blive brugt som partner i den følgende fase: Når det lykkes for partnerlandet at kæmpe sig ud af fattigdommen og ind i en fase med større bæredygtighed og økonomisk vækst er der brug for partnere der kan skabe værdi også i denne fase. Historisk har de store industrialiserede lande (som feks US) og de store industrialiserede lande der har bibeholdt aktive relationer til deres tidligere kolonier (som feks UK, Frankrig og Tyskland) opnået en signifikant konkurrencemæssig fordel af sådanne relationer. Indgåelse i værdigivende videnssamarbejder kan give Danmark mulighed for tilsvarende at blive en del af sådanne samarbejdsloops og vækstforløb. For et lille land som Danmark i udkanten af EU -med stagnerende vækst og risiko for tab af andel i den globale økonomi- er muligheden for en sådan vind/vind integrering i vækstforløb i både Afrika, Asien og Sydamerika en interessant faktor for sikring af velfærdssamfundet også i årtierne der følger. Samtidig med at man først og fremmest har bidraget konkret med relevant viden i den fase hvor fattigdomsproblemer var overskyggende for udvikling.

Et sådant mål for Dansk udviklingspolitik vil kunne fremmes ved at

- basale, grundvidenskabelige og samtidig udviklingsrelevante problemstillinger vinder en større andel af de kompetitivt udbudte statslige forskningsrådsmidler

- de danske universiteter bidrager samlet og koordineret til, at der opbygges langsigtede samarbejder med udvalgte universitets- og forskningsinstitutioner i partnerlande inden for områder, hvor dansk forskning har høj international standard og ditto forskningskapaciteter i områder valgt af partnerlandene og drevet af prioriteringer i partnerlandene. Muligheden forelægger for kombineret funding mellem VTU (mht danske institutioners andel) og via Danida mht support til aktiviteterne i Ulandene. Danske Universiteters samlede bud på 7 Vidensplatforme, fokuserende på udviklingsrelevante områder, hvor danske forskere har kompetencer på internationalt niveau.

- der stræbes determineret hen imod at skabe værdiskabende trekants-forsknings-samarbejder mellem ulande, vækstlande og Danmark. Vækstlande som Kina, Indien og Brasilien har stort potentiale mht at bidrage til kapacitetsudbygning og vidensbaseret problemløsning også i Ulandene, fordi de også selv for en stor del (stadig) kæmper med tilsvarende problemstillinger i store dele af deres egne lande. Danmark har mulighed for at indgå som honest og kompetent broker i sådanne samarbejder. Hvor sharing best practice kan speede udviklingen signifikant op baseret på vidensbaserede syd/syd samarbejder.

-fornyelsen og vækstlaget blandt unge forskere og nye problemstillinger inden for udviklingsrelevante emner (tværdisciplinært set) styrkes ved at give mulighed for bottom up ansøgning om forskningsmidler i specifikke Udviklingsforskningsmidler, fortsat udbudt af Danida

-der skabes mulighed for at Danida (centralt såvel som decentralt på ambassaderne) globalt set kan få adgang til expert briefing om udviklingsrelevante emner. Dette kan f.eks. gøres som en del af resultatkontrakten med universiteter og forskningsinstitutioner, eventuelt koordineret gennem Danske Universiteter.